

Asia C-517/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

20.8.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landesgericht Korneuburg (Korneuburgissa sijaitseva osavaltion
tuomioistuin, Itävalta)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

13.7.2021

Vastaaja:

Laudamotion GmbH

Kantajat:

TG

QN

AirHelp Germany GmbH

Pääasian kohde

Lentomatkustajien oikeudet – Oikeus korvaukseen – Lähtöselvitykseen ilmoittautumisen käsite – Haitat – Tosiasiallinen lennolle saapuminen korvauksen mahdollisena edellytyksenä

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

[1] Onko matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun asetuksen (EY) N:o 261/2004 (jäljempänä lentomatkustajien oikeuksia koskeva asetus) 3 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että asetusta sovelletaan lentomatkustajaan, joka tekee lähtöselvityksensä verkossa mutta joka ei ilmoittaudu lähtöselvitystiskillä mainitussa säännöksessä säädettynä ajankohtana?

[2] Kun otetaan huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 19.11.2009 yhdistetyissä asioissa C-402/07 ja C-432/07:716 antama tuomio, onko lentomatkustajien oikeuksia koskevan asetuksen 5 artiklaa, luettuna yhdessä asetuksen 7 artiklan kanssa, tulkittava siten, että – jos lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja ei voi vapautua velvollisuudestaan maksaa korvausta mainitun asetuksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla – lentomatkustajalla on oikeus korvaukseen, kun

- lento saapui määräpaikkaansa vähintään kolme tuntia viivästyneenä,
- jo ennen koneeseen nousua oli selvää, että lento saapuisi määräpaikkaansa vähintään kolme tuntia viivästyneenä, ja
- matkustaja ei saapunut kyseisen lennon koneeseen nousuun?

Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

[3] Onko näin myös silloin, kun matkustaja varaa ilman lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan apua vaihtoehdoisen lentoyhteyden, jolla hän saapuu toiselle lentoasemalle, joka palvelee samaa kaupunkia tai aluetta (lentomatkustajien oikeuksia koskevan asetuksen 8 artiklan 3 kohta) kuin hänen alun perin varaamansa lento, vain hieman myöhemmin kuin hän olisi saapunut alun perin varaamansa lennon määräpaikkaan aikataulun mukaisesti?

Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

[4] Onko näin myös silloin, kun lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja varaa matkustajalle tämän pyynnöstä vaihtoehdoisen lentoyhteyden, jolla tämä saapuu määräpaikkaansa tosin aiemmin kuin viivästyneellä, alun perin varatulla lennolla, mutta kuitenkin myöhemmin kuin hän olisi saapunut sinne alun perin varatun lennon aikataulun mukaisesti (kun lento, jolle matkustajan varaus siirrettiin, ei omalta osaltaan ole ”pitkäaikaisesti viivästynyt”)?

Yhteisön lainsäädäntö, johon on viitattu

Matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 261/2004

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Ennakkoratkaisupyynnön taustalla on kolme kannetta, joiden sisältämien samankaltaisten tosiseikkojen perusteella on vastattava kysymykseen siitä, onko matkustajan tullut osallistua lennolle, jolla hän olisi saapunut määräpaikkaansa vähintään kolme tuntia viivästyneenä. Kaikki kantajat vaativat asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan, luettuna yhdessä asetuksen 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan kanssa, mukaista korvausta.

Menettely asiassa, jonka diaarinumero on 22 R 203/20p:

- 2 Kantajalla oli vahvistettu varaus vastaajan suorittavalle lennolle OE 190, joka oli tarkoitus lentää Düsseldorfista (DUS) Kosille (KGS) 23.10.2019 klo 14.45–19.10. Lento lähti tosiasiallisesti DUS-lentoasemalta vasta klo 19.27 (lähtöaika viivästy 4 tuntia 42 minuuttia) ja saapui KGS-lentoasemalle vasta klo 23:38 (saapumisaika viivästy 4 tuntia 28 minuuttia). Kantaja oli tehnyt lennon osalta lähtöselvityksensä (check-in) verkossa.
- 3 Ensimmäisen asteen tuomioistuimien katsoi, että kun matkustaja tekee lähtöselvityksen verkossa, ei edellytetä, että hän saapuisi fyysisesti tiskille lähtöselvityshalliin, ja asetuksen (EY) N:o 261/2004 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen asetuksen soveltamisedellytys täyttyy, kun lähtöselvitys on tehty verkossa. Asetuksessa ei muutenkaan ole mitään viitteitä siitä, että matkustajan oikeus korvaukseen edellyttäisi, että hänen olisi myös noustava viivästyneelle lennolle. Vastaaja valitti kyseisestä ratkaisusta.

Menettely asiassa, jonka diaarinumero on 22 R 83/21t:

- 4 Kantajalla oli vahvistettu varaus vastaajan suorittavalle lennolle OE 314, joka oli tarkoitus lentää Wienistä (VIE) Lontoon Stansted-lentoasemalle (STN) 19.12.2019 klo 6.50–8.10. Lento lähti tosiasiallisesti VIE-lentoasemalta vasta klo 13.20 (lähtöaika viivästy 6 tuntia 30 minuuttia) ja saapui STN-lentoasemalle vasta klo 14.30 (saapumisaika viivästy 6 tuntia 20 minuuttia).
- 5 Kantaja oli tehnyt lähtöselvityksen verkossa ja saapui tuntia ennen lennon aikataulun mukaista lähtöaikaa vastaajan check-in -tiskille, jossa ei kuitenkaan ollut henkilökuntaa. Lähtevien lentojen näyttötaulun mukaan kantajan varaaman lennon oli tarkoitus lähteä vasta ilmapäivällä.

- 6 Kantaja oli varannut lennon osallistuakseen konferenssiin Lontoossa klo 10.00 alkaen. Tässä tilanteessa hän varasi toiselta lentoyhtiöltä lennon ja saapui klo 8.15 Lontoon Heathrow-lentoasemalle.
- 7 Kantaja sai vastaajalta tekstiviestin siitä, että lento OE314 lennettäisiin vasta iltapäivällä, vasta klo 9.00.
- 8 Ensimmäisen asteen tuomioistuin katsoi, että oikeus korvaukseen on olemassa myös silloin, kun matkustaja luopuu lennosta tilanteessa, jossa ei voida välttää sitä, että lento saapuu määräpaikkaansa vähintään kolme tuntia viivästyneenä. Tässä tapauksessa se, että matkustajan edellytettäisiin nousevan lennolle, ei sovi yhteen asetuksessa (EY) N:o 261/2004 säädetyn suojelun korkean tason kanssa, varsinkin, kun viivästyksestä voi seurata, että matka menettää tarkoituksensa. Tässä tapauksessa kantajalle aiheutui haittaa siitä, että hän joutui lyhyellä varoitusajalla ja kovapaineisessa tilanteessa järjestämään itselleen toisen lennon. Vastaaja valitti kyseisestä tuomiosta.

Menettely asiassa, jonka diaarinumero on 22 R 228/21s:

- 9 Eräillä matkustajilla, jotka siirsivät oikeutensa korvaukseen kantajalle, oli vahvistettu varaus vastaajan suoritettavalle lennolle OE 300, joka oli tarkoitus lentää Düsseldorfista (DUS) Palma de Mallorcalle (PMI) 25.6.2019 klo 10.40–13.05. Lento lähti tosiasiallisesti DUS-lentoasemalta vasta klo 21.45 (lähtöaika viivästyi 11 tuntia 5 minuuttia) ja saapui PMI-lentoasemalle vasta klo 23.57 (saapumisaika viivästyi 10 tuntia 52 minuuttia).
- 10 Lennon lähtöpäivän aamuna matkustajille ilmoitettiin, että varattu lento OE300 lähtisi vasta klo 18.10. Kun matkustajille myöhemmin ilmoitettiin, että lähtö viivästyisi vielä tunnilla, matkustajat ottivat yhteyttä vastaajaan tiedustellakseen, voitaisiinko heidän varauksensa siirtää aiemmalle lennolle. Varaukset siirrettiin lennolle OE150, joka oli tarkoitus lentää DUS-lentoasemalta PMI-lentoasemalle 25.6.2019 klo 17.05–19.10 ja joka saapui aikataulun mukaisesti Palma de Mallorcan. Koska heidän varauksensa oli siirretty eri lennolle, matkustajat eivät enää ilmoittautuneet lennon OE300 lähtöselvitykseen vaan lennon OE150 lähtöselvitykseen.
- 11 Ensimmäisen asteen tuomioistuin katsoi, että asetuksen (EY) N:o 261/2004 mukaisten oikeuksien säilyminen ei edellytä, että matkustajat, joille on järjestetty korvaava lento ja joille on ilmoitettu tästä jo ennen alun perin varatun lennon lähtöä, ilmoittautuvat alun perin varatun lennon lähtöselvitykseen. Koska matkustajat olisivat menettäneet yli kolme tuntia ajastaan, heillä on oikeus korvaukseen. Vastaaja valitti kyseisestä tuomiosta.

Pääasioiden asianosaisten keskeiset väitteet

- 12 Ensimmäisessä asiassa kantaja väittää, että hän on osallistunut viivästyneelle lennolle ja että viivästys oli yksin vastaajan vastuulla. Muutenkin

”lähtöselvitykseen ilmoittautuminen” merkitsee samaa kuin check-in; tämä ilmenee esimerkiksi asetuksen englanninkielisestä versiosta. Kantajalle on aiheutunut haittaa, koska lento oli varattu tietystä syystä.

- 13 Toisessa asiassa kantaja väittää, että hänen oikeutensa korvaukseen aiheutuneesta haitasta ei voi edellyttää sitä, että hän olisi noussut lennolle, joka oli viivästynyt niin merkittävästi kuin hänen alun perin varaamansa lento. Hän olisi mielellään antanut vastaajalle mahdollisuuden tarjota korvaavaa lentoa, mutta hän ei voinut tehdä niin, koska lähtölentoaseman tiskillä ei ollut vastaajan henkilökuntaa. Konferenssiin saattoi ehtiä ainoastaan varaamalla välittömästi vaihtoehdoisen lentoyhteyden.
- 14 Kolmannessa asiassa väitetään, että kun matkustaja siirretään eri lennolle, korvauksen saaminen ei edellytä, että matkustaja ilmoittautuu alun perin varatun lennon lähtöselvitykseen. Matkustajat eivät kieltäytyneet nousemasta alun perin varatulle lennolle, vaan he matkustivat korvaavalla lennolla. He saapuivat kuitenkin määräpaikkaansa vasta yli kolme tuntia myöhemmin kuin alun perin oli tarkoitus, ja tällä perusteella heillä on oikeus korvaukseen.
- 15 Vastaaja väittää lähinnä, että kantajat eivät ilmoittautuneet lentojensa lähtöselvitykseen. Vastaajalle ei myöskään ilmoitettu, että he luopuivat lennoistaan, mistä jo yksinään seuraa, että asetuksen (EY) N:o 261/2004 3 artiklassa säädetty asetuksen soveltamisen perusedellytykset eivät täyty. Check-in on vain osa lähtöselvitykseen ilmoittautumista. Sanaa ”ilmoittautuminen” voidaan tulkita ainoastaan siten, että sillä tarkoitetaan matkustajan fyysistä läsnäoloa. Korvausvelvollisuudesta vapauttavan korvaavan lennon järjestämisen aikarajat ovat huomattavan tiukat, joten matkustajan fyysistä läsnäoloa edellytetään jo organisatorisistakin syistä.
- 16 Lisäksi vastaaja väittää, että oikeutta korvaukseen pitkäaikaisen viivästymisen perusteella ei ole, kun matkustaja vapaaehtoisesti jättää nousematta lennolle. Tällöin viivästymisestä ei myöskään ole aiheutunut haittaa. Lisäksi puhutaan matkustajan eikä lennon saapumisesta viivästyneenä määräpaikkaan.
- 17 Toisessa asiassa vastaaja väittää lisäksi, että kantaja ei ole antanut sille mahdollisuutta järjestää korvaavaa lentoa.

Lyhyt esitys ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 18 Sen ratkaisemiseksi, onko kantajilla oikeus korvaukseen, on selvitettävä, voidaanko asetusta (EY) N:o 261/2004 soveltaa. Jos voidaan, on myös selvitettävä, edellyttääkö oikeus korvaukseen sitä, että matkustaja on lentänyt sillä lennolla, joka saapui määräpaikkaan vähintään kolme tuntia viivästyneenä.

Ensimmäinen kysymys:

- 19 Tässä tulee esiin kysymys siitä, onko asetuksen soveltamiseksi riittävää, että matkustaja on tehnyt lähtöselvityksensä verkossa, vai onko matkustajan lisäksi oltava lähtölentoasemalla asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina aikoina. Se, että asetuksesta ei ilmene yksiselitteistä vastausta tähän kysymykseen, voi johtua siitä, että asetuksen antamisajankohtana lähtöselvityksen tekeminen verkossa ei ollut vielä kovin tavanomaista.
- 20 On selvitetävää, onko saksan sanaa ”Abfertigung” (”lähtöselvitys”) pidettävä sanan (online-)check-in synonyymina, vai onko sen merkitys laajempi. Esimerkiksi asetuksen englanninkielisessä versiossa käytetään sanaa ”check-in”, joten tämän perusteella voisi olla, että lähtöselvityksen tekeminen verkossa riittää.
- 21 Tällöin sanalla ”ilmoittautua” ei olisi merkitystä ja lähtöselvityksen tekemisestä onnistuneesti verkossa seuraisi, että asetusta (EY) N:o 261/2004 sovelletaan. Myös muutoksenhakutuomioistuimien puoltaa tätä tulkintaa, mutta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei löydy toistaiseksi vastausta tähän kysymykseen.

Toinen kysymys:

- 22 Tulee esiin kysymys siitä, onko matkustajalla oikeus korvaukseen myös silloin, kun hän saa tiedon pitkäaikaisesta viivästymisestä jo ennen lentoa eikä tästä syystä enää osallistu lennolle.
- 23 Itävallan oikeuskirjallisuuden mukaan oikeus korvaukseen on myös silloin, kun matkustaja, joka on saanut tiedon pitkäaikaisesta viivästymisestä, ei enää osallistu lennolle, esimerkiksi sen vuoksi, että lento ei enää palvele matkan tarkoitusta. Matkustajalle tällöin aiheutunut haitta vertautuu haittaan, joka matkustajalle aiheutuisi lennon peruuttamisesta. Muutoksenhakutuomioistuimien ei pidä tätä tulkintaa selvästi vääränä. Ei tosin voi olla niin, että matkustajan oikeus korvaukseen ei koskaan edellyttäisi matkustajan osallistumista lennolle (esimerkiksi, kun viivästymisen ei ole jo etukäteen tiedossa). Toisaalta ei myöskään voi olla niin, että matkustajan on osallistuttava lennolle, josta tiedetään jo etukäteen, että se saapuu määräpaikkaansa vähintään kolme tuntia myöhässä, vain, jotta hänellä olisi oikeus korvaukseen. Haitat eivät muodostu tässä tilanteessa pelkästään viivästyneestä saapumisesta määräpaikkaan.
- 24 Ratkaisevana ei kuitenkaan voida pitää tarkoitusta saapua ajoissa tiettyyn tapahtumaan määräpaikassa. Jos tapahtumaan osallistuminen on mahdotonta, jos matkustaja saapuu määräpaikkaansa alle kolme tuntia viivästyneenä, ei matkustajalla ole oikeutta korvaukseen. Oikeus korvaukseen ei siten riipu siitä, millainen yksittäinen vahinko matkustajalle on tosiasiallisesti aiheutunut lennon peruuttamisesta tai pitkäaikaisesta viivästymisestä.

Kolmas kysymys:

- 25 Jos matkustaja saa jo ennen lennon lähtöä tietoonsa sen, että lento viivästyy yli kolme tuntia, ja jättää nousematta lennolle, korvaus voitaisiin evätä, jos

matkustaja saapuu kyseiseen määräpaikkaan muulla tavoin alle kolme tuntia viivästyneenä, edellyttäen, että matkustajalle aiheutuneen haitan katsotaan muodostuvan pelkästään siitä, että hän on saapunut määräpaikkaansa viivästyneenä.

- 26 Tällöin on kuitenkin otettava huomioon se, että lennon peruuttamisen yhteydessä korvausta koskevaan oikeuteen ei vaikuta se, että matkustaja saapuu määräpaikkaansa muulla, itse järjestämällään tavalla.

Neljäs kysymys:

- 27 On mahdollista väittää, että varauksen muuttamisesta seuraa, että asetusta (EY) N:o 261/2004 sovelletaan korvaavaan lentoon ja että näin ollen asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädetyt vaihtoehdot eivät enää ole käsillä alun perin varatun lennon osalta, joten asetusta ei enää voida soveltaa kyseisen lennon osalta. Tällöin matkustajalla ei enää olisi oikeutta korvaukseen alun perin varatun lentonsa viivästymisestä. Tämä vaikuttaa kuitenkin väärältä tulkinnalta, koska matkustajalla on myös silloin, kun lento peruutetaan eikä hän voi ilmoittautua lähtöselvityksessä, oikeus korvaukseen, jos hänelle järjestetään korvaava lento muuten kuin asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii ja iii alakohdassa säädetyissä aikarajoissa.
- 28 Tämä osoittaa, että kun arvioidaan oikeutta korvaukseen alun perin varatun lennon perusteella, ratkaisevaa merkitystä ei ole sillä, että matkustajalla ei varauksen muuttamisen jälkeen enää ole vahvistettua varausta alun perin varaamalleen lennolle.